प्रतिज्ञापत्र

मी प्रतिज्ञापूर्वक निवेदन करते की, हा संशोधन प्रबंध "हुतात्मा किसन अहिर सहकारी साखर कारखाना, मर्यादित वाळवे याचा विशिष्टाभ्यास " मी स्वतः संशोधित केला असून तो यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठीय स्तरावर कोणतीही पदवी वा पदविका मिळविण्यासाठी सादर करण्यात आलेला नाही.

ठिकाणः- सांगली.

दिनांकः-२१.११.१९९१.

(प्रा. श्रीमती राजमती बापूसाहेब हंजे)

संशोधिका विद्यार्थिनी.

SHIVAJI UNIVERSITY LIBRARY KOLHAPUR

प्रमाणपत्र

प्रस्तुत प्रबंध " हुतात्मा किसन अहिर सहकारी साखर कारखाना मर्यादित वाळवे याचा विशिष्टाभ्यास " हा प्रा॰श्रीमती राजमती बापूसाहेब हंजे यांचा एम्॰फिल्॰ या पदव्युत्तर संशोधन पदवीचा एक भाग म्हणून शिवाजी विद्यापीठाला सादर केला आहे॰ हा प्रबंध माझ्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केलेला आहे॰ प्रस्तुत प्रबंध यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठीय स्तरावर पदवी मिळविण्यासाठी उपयोगात आणलेला नाही॰

ठिकाणः- सांगली॰

दिनांकः- २९॰११॰१९९१॰

NSAmbardekar

(प्रा॰ना॰शं॰आंबर्डेकर॰)

संशोधन मार्गदर्शक

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्.फिल्. ﴾अर्थशास्त्र﴿ या पदवीसाठी " हुतात्मा किसन अहिर सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, वाळवे याचा विशिष्टाभ्यास " हा शोधप्रबंध तयार करीत असताना मला अनेक व्यक्तींचे सहकार्य लाभले आहे. त्या सर्वांची मी ऋणी आहे.

प्रस्तुत विषयाचा अभ्यास करताना विषयाची निवड करण्यापासून ते प्रबंधाला पूर्णत्व देण्यापर्यंतचे कार्य माझे आदरणीय व माननीय मार्गदर्शक प्रा.ना.शं.आंबर्डेकर ﴾विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली﴿ यांनी केलेल्या मौलिक मार्गदर्शनामुळे, सहकार्यामुळे व वेळोवेळी प्रबंध पूर्ण करण्यासाठी दिलेल्या प्रेरणेमुळे हा प्रबंध पूर्ण होऊ शकला, त्यांची सदैव ऋणी राहणे मी माझे सद्भाग्य समजते, तसेच शिवाजी विद्यापीठातील डॉ.व्ही.बी.घुगे, डॉ.आर.आर.दोशी, डॉ.जे.एफ्.पाटील व डॉ.व्ही.बी.जुगळे यांचीही मी अत्यंत ऋणी आहे. विलिंग्डन महाविद्यालयाचे प्राचार्य कै.डॉ.बी.ए.पाटील व सध्याचे प्राचार्य बोडस यांचेही मी आभार मानते.

तसेच हा प्रबंध पूर्ण करण्यासाठी हुतात्मा किसन अहिर साखर कारखान्याचे संस्थापक मा.नागनाथअण्णा नायकवडी, कारखान्याचे चेअरमन श्री.तातोबा भाऊ वाजे, सेक्रेटरी श्री.ए.आर.चाऊस, प्र.कार्यकारी संचालक श्री.के.डी.पाटील, तेथील अधिकारीवर्ग व कर्मचारीवर्ग यांनी वेळोवेळी सहकार्य दिले व आवश्यक ती माहिती पुरविली याबद्दल त्यांचेही आभार मानणे हे मी माझे कर्तव्य समजते. तसेच आमच्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य नि.ना.रेळेकर व सहकारी प्राध्यापक यांचे मला सहाय्य व प्रोत्साहनाचे पाठबळ मिळाले त्याबद्दल मी त्यांचेही आभार मानते. माझे आदरणीय वडील प्रा.बी.ए.हंजे. ﴾निवृत्त प्राध्यापक﴿ यांनी हा प्रबंध पूर्ण करण्यासाठी मला सतत प्रोत्साहन दिले व माझा भाऊ संजयकुमार हंजे यानेही खूपच सहकार्य केले, त्याबद्दल मी त्यांचीही ऋणी आहे.

तसेच या प्रबंधाचे काम सुबक आणि वेळेवर पूर्ण करून देणारे टंकलेखक श्री. विवेक ल. कुलकर्णी तसेच माझ्या परिवारातील व बाहेरील इतरांनीही सहकार्य केले त्याबद्दल मी त्यांची मनःपूर्वक आभारी आहे.

﴾ प्रा. श्रीमती राजमती बापूसाहेब हंजे ﴿
संशोधिका विद्यार्थीनी

ठिकाणः सांगली.

दिनांकः 29.11.1991.

अ नु क्र म णि का

प्रकरण क्रमांक	तपशील	पान क्रमांक
1.	**साखर उद्योगाचा इतिहास व विकास (भारत, महाराष्ट्र आणि विशेषतः सहकारी साखर कारखाने)**	1 ते 33
	1.1 भारतातील साखर उद्योगाचा इतिहास व विकास.	
	1.2 वाढते सहकारी क्षेत्र-भारत व महाराष्ट्र.	
	1.3 साखर उद्योगाचे महत्व.	
	1.4 साखर उद्योगाचे स्थानियीकरणातील बदल.	
	1.5 सरकारचे धोरण.	
	1.6 साखर उद्योगाचे प्रश्न.	
	1.7 साखर उत्पादनवाढीसाठी उपाय.	
2.	**हुतात्मा किसन अहिर सहकारी साखर कारखान्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी व नागनाथ नायकवडी यांची भूमिका.**	34 ते 42
	2.1 ऐतिहासिक पार्श्वभूमी - हुतात्मा चळवळ.	
	2.2 कारखान्याचे संस्थापक- नागनाथ नायकवडी.	
	2.3 हुतात्मा कारखान्याची निर्मिती.	
3.	**संशोधनपध्दती**	43 ते 47
	3.1 संशोधनाची उद्दिष्टे.	
	3.2 संशोधन पध्दती.	

पान क्रमांक.

4. **हुतात्मा किसन अहिर सहकारी साखर कारखान्याची वाढ/ विकास व सद्यःस्थिती आणि भविष्यकालीन योजना.** 48 ते 90

4.1 कारखान्याची स्थापना.

4.2 कारखान्याची वैशिष्टये व पैलू.

4.3 कारखाना स्थापन करण्यामागचा हेतू व उद्देश.

4.4 दैनंदिन ऊस गाळप क्षमता.

4.5 कारखान्याचे ठिकाण व जवळचे साखर कारखाने.

4.6 कारखान्याचे कार्यक्षेत्र.

4.7 भागभांडवल.

4.8 कारखान्याची आर्थिक परीस्थिती.

4.9 कारखान्याची प्रगती दाखविणारे विविध तक्ते व आलेख.

4.10 कारखान्यातील साखर उतारा.

4.11 ऊस संशोधन व विकास योजना.

4.12 पाणी पुरवठा योजना.

4.13 कारखान्याकडून केली जाणारी इतर कामे.

4.14 भविष्यकालिन योजना.

5. **कारखान्यातील परीस्थिती- विशेषतः संघटन उत्पादन, कामगारभरती, कामगारसंबंध, कामगारसमस्या इ.** 91 ते 129

5.1 कारखान्यातील संघटनव्यवस्था.

5.1.1 कारखान्यातील संचालक मंडळ.

5.1.2 संचालक मंडळाची कामे.

5.1.3 संचालक मंडळ सभा.

5.1.4 कारखान्यातील प्रमुख अधिकारी वर्ग.

5.1.5 कारखान्यातील खातेनिहाय कामगारसंख्या.

पान क्रमांक·

5·2 . उत्पादन·

5·3 कामगारभरती,कामगारसंबंध व कामगारसमस्या·

5·3·1 कारखाना व कामगारसंबंध·

5·3·2 ऊसतोडणी व कंत्राटी कामगार·

5·3·3 कामगारभरती व निवडपद्धती·

5·3·4 कामगार प्रशिक्षण·

5·3·5 बदल्या·

5·3·6 बढती·

5·3·7 वैयक्तिक नोंद·

5·3·8 औद्योगिक शिस्त आणि तक्रारपध्दती·

5·3·9 वेतन·

5·3·10 सामाजिक सुरक्षा सोयी·

5·3·11 कामगार कल्याण योजना §बिगर वैधानिक §

5·3·12 कारखान्यातील सन 1990-91 या वर्षातील सार्वजनिक सुट्या

5·4 संख्याशास्त्रीय तक्ते आणि त्यांचे स्पष्टीकरण·

6· उपसंहार निष्कर्ष व सूचना· 130 ते 143

6·1 निष्कर्ष

6·2 सूचना § झोन दुरूस्तीच्या विशेष संदर्भात§·

7· परिशिष्टे· ·144 ते 153

7·1 कामगारांच्यासाठी प्रश्नावली·

7·2 संदर्भसूची·